

ZARZĄDZENIE NR 139/2024

BURMISTRZA GNIEWKOWA

z dnia 12 sierpnia 2024 r.

w sprawie wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich podczas przewozu uczniów do placówek oświatowych.

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.), art. 22b ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560) zarządzam, co następuje:

§1. Wprowadzam „Standardy Ochrony Małoletnich podczas przewozu uczniów do placówek oświatowych”, zwane dalej standardami, stanowiące załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§2. Zobowiązuje się wszystkich pracowników Urzędu Gminy Gniewkowo i pracowników szkół podstawowych sprawujących opiekę nad dziećmi podczas przewozu oraz inne osoby, w tym kierowców, niebędące pracownikami, które na podstawie umów zawartych z Gminą Gniewkowo mają kontakt z dziećmi dowożonymi do szkół i przedszkoli na terenie Gminy Gniewkowo oraz do szkół, przedszkoli, ośrodków szkolno-wychowawczych i placówek oświatowych zlokalizowanych na terenie innych gmin, do zapoznania się ze Standardami i do ich stosowania.

§3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

BURMISTRZ
Ilona Woźniak-Kuraszkiewicz

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH PODCZAS PRZEWOZU DO PLACÓWEK OŚWIATOWYCH

ROZDZIAŁ 1. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Ustala się następujące standardy ochrony małych dzieci podczas przewozu dzieci/uczniów do placówek oświatowych:

Standard 1. Politykę ochrony małych dzieci przed krzywdzeniem podczas przewozu uczniów do szkół podstawowych położonych na terenie Gminy Gniewkowo oraz podczas przewozu uczniów niepełnosprawnych do placówek oświatowych/ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych poza granicami Gminy Gniewkowo ustanowił i wdrożył Urząd Miejski w Gniewkowie na podstawie art. 22b ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 560 ze zm.).

Standard 2. Personel posiada wiedzę na temat ochrony małych dzieci przed krzywdzeniem. Urząd Miejski w Gniewkowie monitoruje, szkoli i angażuje personel w celu zapobiegania krzywdzeniu małych dzieci.

Standard 3. Procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małego dziecka w trakcie przewozu zostały wypracowane przez Urząd Miejski w Gniewkowie. Została wyznaczona osoba do przyjmowania zawiadomień w sprawie krzywdzenia małych dzieci.

Standard 4. Monitoring i okresowa weryfikacja: Urząd Miejski w Gniewkowie określił zasady monitoringu i okresowej weryfikacji i zgodnie z nimi dokonuje okresowej weryfikacji zgodności przyjętych działań z przyjętymi standardami.

2. Ilekroć w Standardach Ochrony Małych Dzieci podczas przewozu do placówek oświatowych jest mowa o:

- 1) Standardach – należy przez to rozumieć Standardy Ochrony Małych Dzieci podczas przewozu do placówek oświatowych,
- 2) Małym dzieckiem – należy przez to rozumieć osobę (dziecko/ucznia), która nie ukończyła 18 roku życia,
- 3) Uczniu – należy przez to rozumieć osobę (dziecko/młodzież), która uczęszcza do przedszkola/oddziału przedszkolnego, szkoły podstawowej,
- 4) Uczniu niepełnosprawnym – należy przez to rozumieć osobę (dziecko/młodzież), która uczęszcza do przedszkola/oddziału przedszkolnego, szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego,
- 5) Urzędzie – należy przez to rozumieć Urząd Miejski w Gniewkowie,

- 6) Burmistrz – należy przez to rozumieć Burmistrza Gniewkowa,
- 7) Personelu – należy przez to rozumieć osobę sprawującą opiekę nad małoletnimi podczas przewozu do placówek oświatowych, tj. Opiekuna oraz Kierowcę,
- 8) Wykonawcy – należy przez to rozumieć osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która zawarła umowę na przewóz uczniów do szkół położonych na terenie Gminy Gniewkowo,
- 9) Szkole podstawowej na terenie Gminy Gniewkowo:
 - Szkoła Podstawowa nr 1 im. Wojska Polskiego w Gniewkowie,
 - Szkoła Podstawowa nr 2 im. Doktora Jana Dreckiego w Gniewkowie,
 - Szkoła Podstawowa im. ks. Ignacego Posadzego w Szadłowicach,
 - Szkoła Podstawowa im. Księstwa Gniewkowskiego w Murzynie,
 - Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Kijewie,
 - Szkoła Podstawowa im. M. Kopernika w Wierzchosławicach,
 - Szkoła Podstawowa w Gąskach.

ROZDZIAŁ 2. POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNIH PRZED KRZYWDZENIEM

1. Celem Standardów Ochrony Małoletnich jest:

- a) zwrócenie uwagi Personelu, rodziców i podmiotów współpracujących na konieczność podejmowania wzmoczonych działań na rzecz ochrony małoletnich przed krzywdzeniem;
- b) określenie zakresu obowiązków Personelu w działaniach podejmowanych na rzecz ochrony małoletnich przed krzywdzeniem;
- c) wypracowanie adekwatnej procedury do wykorzystania podczas interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletnich.

2. Personel w ramach wykonywanych obowiązków zwraca uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletniego oraz stosuje zasady określone w Standardach.

3. Niedopuszczalne jest stosowanie przez Personel wobec małoletniego jakiegokolwiek formy przemocy.

4. Ze Standardami zapoznawani są: Personel, a także małoletni i ich rodzice oraz podmioty współpracujące w realizacji przewozów małoletnich do placówek oświatowych zgodnie z procedurami określonymi w treści Standardów.

5. Burmistrz Gniewkowa wyznacza podinspektora ds. sportu i promocji zdrowia jako osobę odpowiedzialną za monitorowanie realizacji Standardów, reagowanie na sygnały ich naruszenia, ewaluowanie i modyfikowanie zapisów Standardów i prowadzenie rejestru zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających dobru małoletniego.

ROZDZIAŁ 3. PERSONEL

1. Zasady bezpiecznej rekrutacji:

1) Osoba sprawująca opiekę nad małoletnimi podczas przewozu ich do placówek oświatowych przed zawarciem umowy o pracę sprawdzana jest na podstawie Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym, o którym mowa w art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 13 maja 2016 r.

o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560).

2) Kandydat na Opiekuna czy Kierowcę przedkłada pracodawcy informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w art. 21 ust. 3 ww. ustawy.

3) Jeżeli kandydat na Opiekuna czy Kierowcę posiada obywatelstwo inne niż polskie przedkłada pracodawcy:

a) informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla ww. celów;

b) pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa;

c) jeżeli mieszkała w innych państwach w ciągu 20 lat niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

d) dopuszczalne jest przedłożenie przez kandydata pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenia, że prawo danego państwa nie przewiduje wydawania informacji o niekaralności i/lub nie prowadzi rejestru karnego oraz oświadczenia, że nie był(-a) w tym państwie prawomocnie skazany(-a).

e) o zawieraniu oświadczeń pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia świadczy zawarta w ich treści klauzula „Jestem świadomy(-a) odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”, która zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

4) Personel, podmioty współpracujące zobowiązani są do zapoznania się ze Standardami ochrony małoletnich podczas przewozów do placówek oświatowych, jednocześnie podpisując oświadczenie stanowiące Załącznik nr 1 do Standardów.

2. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między Personelem a małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich:

1) Personel zobowiązany jest:

a) odnosić się z szacunkiem do małoletnich,

b) wysłuchać i starać się udzielić odpowiedzi dostosowanej do sytuacji i wieku,

c) zachować szczególną ostrożność w kontaktach z małoletnimi, wykazując zrozumienie i wyczucie,

d) zwracać uwagę na właściwość i poprawność relacji zachodzących pomiędzy małoletnimi w zakresie np. znęcania fizycznego, psychicznego, znieważania, upokarzania, lekceważenia, obrażania i zawstydzania, używania wulgaryzmów, krzyczenia, stosowania gróźb, zastraszania lub innych niedozwolonych zachowań nieuwzględnionych wyżej.

Ponadto:

e) kontakt fizyczny (np. prowadzenie za rękę) przy odprowadzaniu i przyprowadzaniu małoletniego do/z szkoły dozwolony jest tylko za zgodą małoletniego,

f) kontakt fizyczny w formie pomocy (np. podtrzymywanie, przytrzymywanie) przy wsiadaniu i wysiadaniu, przemieszczaniu się w autobusie dozwolony jest tylko za zgodą małoletniego.

2) Zabrania się Personelowi:

- a) lekceważenia, obrażania i zawstydzania, używania wulgaryzmów,
- b) podnoszenia głosu, chyba że wymaga tego sytuacja niebezpieczna (np. ostrzeżenie),
- c) stosowania przemocy w jakiegokolwiek formie (psychicznej i fizycznej),
- d) dotykania małoletnich w sposób, który mógłby zostać nieprawidłowo zinterpretowany,
- e) kontaktu fizycznego, który mógłby być niejawny bądź ukrywany, wiążący się z jakąkolwiek gratyfikacją bądź wynikającą z relacji władzy.

3. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi:

1. Małoletni mają obowiązek odnosić się z szacunkiem do innych małoletnich, dbać o bezpieczeństwo własne i innych, szanować cudzą własność.
2. Małoletni mają obowiązek informowania Opiekuna o wszelkich formach agresji i przemocy fizycznej, słownej lub psychicznej pojawiającej się między małoletnimi.
3. Małoletni powinni, w miarę możliwości, zapobiegać aktom agresji i wandalizmu.
4. Małoletnim nie wolno posiadać żadnej broni, noży i innych ostrych narzędzi oraz substancji zabronionych (np. papierosów i e-papierosów, alkoholu, substancji psychoaktywnych, napojów energetycznych).
5. W relacjach między małoletnimi niedozwolone jest stosowanie agresji fizycznej, słownej i psychicznej, a w szczególności: wszelkich form bicia, popychania, uderzania, zastraszania, niszczenia cudzego mienia, grożenia, wyśmiewania, obrażania, wyzywania, rozpowszechniania plotek i obraźliwych informacji, używania wulgaryzmów, wyłudzenia, kradzieży, szykanowania i znęcania się.

4. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internetowej oraz ochrony wizerunku małoletniego:

- 1) Podczas przewozu małoletnich do placówek oświatowych nie zapewnia się dostępu do urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internetowej,
- 2) Zabrania się małoletnim korzystania z urządzeń mobilnych w sposób niewłaściwy, w szczególności:
 - a) nagrywania rozmów,
 - b) utrwalania wizerunku współpasażerów czy Personelu,
 - c) oglądania, słuchania nieodpowiednich treści lub udostępniania ich innym małoletnim,
 - d) rozpowszechniania fake news.
- 3) W razie podejrzenia, że małoletni w czasie przewozu korzysta z urządzenia mobilnego w sposób określony w pkt 2) Personel zobowiązany jest upomnieć małoletniego, a w przypadku braku osiągnięcia zamierzonego skutku, podjąć dalszą interwencję, zgodnie z procedurą określoną w pkt 2 Rozdziału 4 Standardów.
- 4) Uznając prawo małoletnich do prywatności i ochrony dóbr osobistych zabrania się Personelowi nagrywania rozmów, utrwalania i upubliczniania wizerunku małoletnich.

ROZDZIAŁ 4. PROCEDURY REAGOWANIA NA KRZYWDZENIE

1. Personel w trakcie przewozu zwraca uwagę na sygnały, które mogą świadczyć o tym, że dziecko jest krzywdzone, którymi mogą być w szczególności:
 - wypowiedzi dziecka,

- wygląd dziecka (nieodpowiednie ubranie, brak higieny, niedożywienie, sińce pod oczami),
 - problemy medyczne (dziecko często mdleje, skarży się na bóle brzucha, bóle głowy lub wiemy, że choruje na jedną z chorób psychosomatycznych, doznaje różnych urazów, zwłaszcza w krótkich odstępach czasu)
 - zaburzenia zachowania i zaburzenia emocjonalne (tiki, lęki, fobie, depresja, jękanie, wycofanie z kontaktów społecznych, zahamowanie, zaburzenia odżywiania, zachowania autodestrukcyjne np. samookaleczenia),
 - zachowania dziecka nieadekwatne do sytuacji (dziecko reaguje agresją na życzliwe podejście),
 - informacje przekazane przez rodzica, który jest również ofiarą przemocy domowej,
 - zauważone (Personel jest świadkiem) czyny, które mogą świadczyć o przemocy wobec dziecka ze strony osób dorosłych, jak naruszenie nietykalności cielesnej czy zniewaga.
2. W przypadku zauważenia przez Personel podczas przewozu małoletnich do placówek oświatowych, że występuje któryś z symptomów krzywdzenia małoletnich, określonych w pkt 1 Personel jest obowiązany powiadomić dyrektora placówki oświatowej, sporządzając notatkę służbową. Dyrektor placówki oświatowej ocenia sytuację i decyduje czy zachodzi potrzeba podjęcia interwencji a także złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego lub zawiadomienia sądu opiekuńczego. Kopia notatki przekazywana jest do podinspektora ds. sportu i promocji zdrowia.
3. Podinspektor ds. sportu i promocji zdrowia prowadzi „Rejestr zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających dobru małoletniego”, których wzór stanowi Załącznik nr 2 do Standardów.
4. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez innego małoletniego Personel powinien, w miarę możliwości, wyeliminować niepożądane zachowanie bez wpływu na zdrowie psychiczne i fizyczne małoletniego krzywdzonego, a następnie postępować zgodnie z procedurą określoną w pkt 2 Rozdziału 4 Standardów.
5. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez Personel, każdy współpasażer, opiekun, kierowca lub inny małoletni zobowiązany jest powiadomić Dyrektora placówki oświatowej. Jeżeli podejrzenie krzywdzenia małoletniego skierowane jest przeciwko kierowcy Dyrektor placówki oświatowej za pośrednictwem osoby wyznaczonej przez Burmistrza kontaktuje się z Wykonawcą. Wykonawca przeprowadza rozmowę z kierowcą w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji i wspólnie z Dyrektorem placówki oświatowej ustalają dalsze działania zgodnie z określonymi procedurami.

ROZDZIAŁ 5. MONITORING

1. Urząd Miejski w Gniewkowie obowiązany jest co najmniej raz na 2 lata dokonywać oceny Standardów w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami. Wnioski z przeprowadzonej oceny należy pisemnie udokumentować.
2. Dyrektorzy szkół podstawowych z terenu Gminy Gniewkowo są odpowiedzialni za przeszkolenie i przygotowanie Opiekunów sprawujących opiekę w autobusach szkolnych do stosowania Standardów. Podinspektor ds. sportu i promocji zdrowia odpowiedzialny jest za przeszkolenie i przygotowanie Opiekunów sprawujących opiekę w samochodach osobowych

- dowożących dzieci niepełnosprawne do placówek oświatowych. Po zapoznaniu się ze Standardami Opiekunowie podpisują oświadczenie stanowiące Załącznik nr 1 do Standardów.
3. Wykonawca jest odpowiedzialny za przeszkolenie i przygotowanie Kierowców autobusów do stosowania Standardów. Podinspektor ds. sportu i promocji zdrowia odpowiedzialny jest za przeszkolenie i przygotowanie Kierowców samochodów osobowych dowożących dzieci niepełnosprawne do placówek oświatowych. Po zapoznaniu się ze Standardami Kierowcy podpisują oświadczenie stanowiące Załącznik nr 1 do Standardów.
 4. Wychowawcy na lekcji wychowawczej mają obowiązek zapoznania uczniów ze Standardami oraz omówienia ich w taki sposób, aby uczniowie mogli je zrozumieć niezależnie od wieku i sprawności intelektualnej. Uczniowie mają obowiązek stosowania Standardów.
 5. Rodzice/opiekunowie prawni, których dzieci korzystają z przewozów mają prawo do zapoznania się z pełnym tekstem Standardów.
 6. Osoba wyznaczona przez Burmistrza monitoruje realizację Standardów, reagują na ich naruszenie oraz koordynują zmiany w Standardach.
 7. Personel, Dyrektorzy placówek oświatowych oraz rodzice/opiekunowie prawni mogą przekazywać swoje uwagi, proponować zmiany względem uregulowań zawartych w Standardach oraz zgłaszać incydenty naruszania Standardów.
 8. Wszelkich zmian w Standardach dokonuje Burmistrz Gminy Gniewkowo.

ROZDZIAŁ 6. POSTANOWIENIA KOŃCOWE.

1. Standardy wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Standardy stosuje się odpowiednio w stosunku do małoletnich podczas ich przewozu do placówek oświatowych.
3. Standardy ochrony małoletnich podczas przewozu uczniów do placówek oświatowych dostępne są na stronach internetowych szkół podstawowych z terenu Gminy Gniewkowo, stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Gniewkowie, w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Gniewkowie w wersji pełnej oraz wersji skróconej przeznaczonej dla małoletnich. Wersja skrócona stanowi Załącznik nr 3 do Standardów.

Załącznik nr 1 do Standardów Ochrony
Małoletnich podczas przewozu
uczniów do placówek oświatowych

.....
miejsowość i data

**OŚWIADCZENIE O ZAPOZNANIU SIĘ ZE STANDARDAMI OCHRONY
MAŁOLETNICH PODCZAS PRZEWOZU UCZNIÓW DO PLACÓWEK
OŚWIATOWYCH**

Ja niżej podpisana/y
oświadczam, że zapoznałam/em się ze „Standardami Ochrony Małoletnich podczas przewozu
uczniów do placówek oświatowych oraz zobowiązuję się do ich stosowania i przestrzegania.

.....
podpis

**REJESTR ZGŁOSZEŃ O ZDARZENIACH ZAGRAŻAJĄCYCH DOBRU
MAŁOLETNIEGO**

LP.	DATA ZDARZENIA	OPIS ZDARZENIA	OSOBA ZGŁASZAJĄCA	UWAGI

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH PODCZAS PRZEWOZU UCZNIÓW DO PLACÓWEK OŚWIATOWYCH – wersja skrócona

Urząd Miejski w Gniewkowie dowozi uczniów do szkół podstawowych na terenie Gminy Gniewkowo oraz uczniów niepełnosprawnych do placówek oświatowych poza granicami gminy. Dowozu dokonują pracownicy Urzędu oraz współpracujemy z firmą transportową. Personel, czyli Opiekunowie i Kierowcy, czuwają nad Waszym bezpieczeństwem podczas przewozu z domu do szkoły i z powrotem.

Dzięki nowym przepisom ustawy wzmocniono ochronę małoletnich przed krzywdzeniem. Dlatego wprowadziliśmy „Standardy Ochrony Małoletnich podczas przewozu uczniów do placówek oświatowych”. Pragniemy zapewnić Wam bezpieczny transport w drodze do i ze szkoły.

Standardy Ochrony Małoletnich określają prawa i obowiązki zarówno Wasze jak i osób dorosłych sprawujących opiekę nad Wami.

Zarówno Opiekun w stosunku do Was, jak i Wy w stosunku do Opiekuna i innych małoletnich, powinniście odnosić się z szacunkiem, godnością i poszanowaniem. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy fizycznej czy psychicznej, ani też używanie wulgaryzmów. Ponadto Opiekun nie może na Was krzyknąć, chyba że w ten sposób chce ostrzec Was przed niebezpieczeństwem.

Opiekun powinien unikać kontaktu fizycznego wobec Was, chyba że potrzebujecie pomocy przy wsiadaniu i wysiadaniu, przemieszczaniu się w autobusie/busie. Zgłóście to Opiekunowi. On Wam pomoże.

Opiekun będzie zwracać szczególną uwagę na właściwe i poprawne relacje jakie zachodzą pomiędzy Wami podczas przewozu i jeżeli zauważy u Was jakiegokolwiek symptomy krzywdzenia przez Was innych podróżujących poprzez niewłaściwe i niedozwolone zachowanie, takie jak np. znęcanie się fizyczne, psychiczne, znieważanie, upokarzanie, lekceważenie, obrażanie czy zawstydzanie lub używanie wulgaryzmów, krzyczenie, stosowanie gróźb i zastraszanie lub inne niedozwolone zachowania wyżej niewymienione, będzie miał obowiązek Was upomnieć, a w przypadku braku osiągnięcia zamierzonego skutku podjąć dalszą interwencję, zgłaszając sytuację do Dyrektora szkoły.

W autobusie/busie nie ma dostępu do urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet. Czasami korzystacie ze swoich urządzeń, jednak pamiętajcie, żeby ich właściwie używać. Nie możecie nagrywać rozmów ani utrzymywać wizerunku współpasażerów, Opiekuna oraz Kierowcy czy też korzystać z nieodpowiednich treści lub udostępniać je innym, ani rozpowszechniać fake news. W razie podejrzenia o wyżej wymienione zachowania Opiekun zobowiązany jest Was upomnieć, a w przypadku braku osiągnięcia zamierzonego skutku, podjąć dalszą interwencję, zgłaszając sytuację do Dyrektora szkoły.

Opiekun, Kierowca i inni dorośli współpasażerowie, uznając Wasze prawo do prywatności i ochrony dóbr osobistych, korzystając z urządzeń elektronicznych również nie mogą nagrywać Waszych rozmów. Nie wolno im także utrzymywać i upubliczniać Waszego wizerunku.

Jeżeli doświadczysz krzywdy od współpasażera, czy to dorosłego, dziecka, ucznia bądź Kierowcy lub będziesz świadkiem krzywdzenia innych, zgłoś to Opiekunowi, on natomiast zgłosi to zdarzenie do Dyrektora szkoły.

Jeżeli natomiast doświadczysz krzywdy od Opiekuna lub będziesz świadkiem krzywdzenia innych przez niego, zgłoś to swojemu wychowawcy, pedagogowi szkoły, który zgłosi to zdarzenie do Dyrektora szkoły.

